

Leeswijzer ten behoeve van het lezen en verwerken van *de Messias leren*

Deze leeswijzer volgt de opbouw van het boek en wil wat hulp bieden bij het lezen van het boek. De vragen zijn bedoeld om te helpen bij de verwerking van hoofdthema's uit de hoofdstukken.

Vooraf

1. Wat zijn je gedachteassociaties als je de omslag van het boek, de titel en ondertitel op je laat inwerken?
2. Wie dit boek – dat 70 jaar na de Sjoa verschijnt – als christen leest, moet beseffen dat hij/zij deelt in een gemeenschappelijke christelijke geschiedenis waaruit langdurig en op een intense manier onveiligheid en erger voor het Joodse volk is voortgekomen. (Zie ook I,1 en hoofdstuk 13 en deel III)
 - Om over na te denken: Welke rol speelt dit 'deel hebben aan deze gemeenschappelijke geschiedenis' in het leven en denken binnen de geloofsgemeenschap waar je deel van uitmaakt? En in je eigen geloofsbeleving en leven?

Overzicht krijgen

3. Bekijk eens op je gemak de inhoudsopgave om de structuur van het boek helder voor ogen te hebben.
4. Let daarbij ook op de verschillende hoofdstuktitels en probeer door middel van de titels de opbouw van de verschillende delen van het boek te zien.

Inleiding

5. De **Inleiding** gaat over de rol van een *verhaalschema* (de schematische manier waarop wij de veelheid van lijnen in de Schrift samenvatten) en de invloed van zo'n schema (*paradigma*) op ons lezen, spreken en handelen.
 - Oefening: Hoe zou jij de boodschap van de Schrift voordat je deze Inleiding of het boek gelezen had in een paar zinnen kort hebben samengevat?
 - Wat staat dan centraal in die samenvatting van jou? Wat is – om het maar zo uit te drukken – het DNA van dat verhaal(schema) over de boodschap van de Bijbel? Kwam de hele Schrift daarin tot z'n recht? Waarom wel of niet?
 - Herken je het verhaalschema dat eeuwenlang binnen de christelijke kerken overheersend is geweest (zie I.3 en I.4)? Heb je het zelf 'gehanteerd'?
 - Kom je het in boeken, cursussen, toespraken/preken tegen? Heb je daarvan voorbeelden?
6. Paragraaf I.8 maakt duidelijk waar *de Messias leren* over gaat. In dit boek wordt

een verhaalschema getekend – een *canoniek verhaal* – waarin de roeping van Israël om Gods eigen kostbaar en koninklijk priestervolk te zijn centraal staat. Dat is de grondtoon, het thema van het canoniek verhaal van de Schrift. Rond deze roeping kunnen wij de onderlinge relatie tussen Tenach (OT) en NT begrijpen en ook de plaats van de Messias daarin.

7. In I.9 wordt gesteld dat het centraal stellen van deze roeping van Israël ons ook helpt (een model biedt) om de relatie tussen Israël en de volken te begrijpen zowel voor als na de komst van de Messias. De *ondertitel* van het boek verwijst daar ook naar.

Deel I

8. **Deel I** beschrijft het canonieke verhaal van Tenach gegroepeerd rond het thema van de schepping en de roeping van het koninklijke priestervolk Israël in het midden van de aarde. Het laat het verlangen van God zien om in het midden van de aarde een volk te hebben voor Zichzelf, een volk waardoor Hij ook de wereld zal zegenen.
9. **Hoofdstuk 1** laat zien dat de schepping wacht op nadere openbaring van de God van Israël die Hij door middel van zijn volk Israël zal gaan geven. Toen God de wereld schiep begon daarmee een geschiedenis die gericht was op een doel (zie 1.3). In Genesis 1 zien we immers dat de mens een roeping heeft te vervullen. De schepping gaat onderweg naar die vervulling. Gods priestervolk Israël heeft een taak te vervullen met het oog op die voltooiing. Het is dus niet zo dat Israël in de eerste plaats bedoeld is als ‘redmiddel’ voor wat er mis is gegaan in de schepping. Israël is allereerst bedoeld geweest om priesterlijk leerhuis voor de schepping te zijn – ook al moest daarop gewacht worden.
 - Wat vind je van de uitleg van *Rasji* van Genesis 1:1 (zie 1.2)?
 - Vergelijk daarmee ook eens wat op pagina 213 (ook noot 138) over deze eerste woorden van Genesis gezegd wordt. Wat vindt je van deze uitleg die een verbinding legt tussen de schepping en de Messias als eersteling? Kunnen al deze verschillende betekenselementen tegelijk aan de orde zijn?
10. De noodzaak om te *leren* is geen gevolg van de zonde maar iets dat hoort bij de goede schepping. Leren en wachten op onderwijs en nederigheid – dat zijn thema’s in de rest van hoofdstuk 1.
 - Welke praktische betekenis heeft het Bijbelwoord: “*De vreze des HEREN is het begin van de wijsheid*” (1.9) voor ons gemeenschappelijk en persoonlijk leerproces? Wat leert het ons, waarvoor zouden we ons moeten hoeden?
11. **Hoofdstuk 2** laat zien dat ook de goede schepping een bedoeling heeft: al het goede en geschapene moet aan God worden toegewijd, in de heiliging aan Hem ‘binnengaan.’ Zo moet uiteindelijk de aarde vol worden van de heerlijkheid van God. Het priestervolk Israël zal een rol te spelen hebben onderweg naar dit doel.

- Wat maakt dit hoofdstuk je duidelijk over het doel waartoe de schepping geschapen is? (2.2)
- Vergelijk daarmee ook eens: 1 Timotheüs 4:4-5 en Colossenzen 3:17. Hier zie je dat Paulus ook ons leert al het goede in zegenende dankzegging te 'heiligen' = toe te wijden aan God.

God brengt in de volkeren wereld een onderscheid aan tussen Israël en de volken (2.7; vgl. ook 3.4). Dit onderscheid kom je in de hele Bijbel tegen.

- Wat is Gods bedoeling met dit onderscheid?
- Wat zegt 2.7 over het 'omvang-rijker' worden van Gods zegen?

12. De titel van **hoofdstuk 3** introduceert het begrip van 'het kamp van Israël'. In het boek speelt dit een grote rol. Verder neemt hoofdstuk 3 ons mee op de weg van Abra(ha)m.

- In 3.1 gaat het over de keuze van God voor een concrete plaats in het midden van de schepping. Is er in ons denken over 'verlossing' ruimte voor de werkelijkheid van Gods keuze voor een concrete plaats (op de wereldkaart aan te wijzen)?
- Op welke manieren zien we in de roeping en het leven van Abra(ha)m de contouren van de dienst van Gods priesterlijke volk zichtbaar worden?

13. **Hoofdstuk 4** beschrijft hoe God verder gaat in zijn tot-aanzijn-roepen van het koninklijke priestervolk. Het laat ook al zien dat er gelovig gewacht moet worden en dat er tegenstand is tegen het plan van God om in het midden van de aarde een plaats en een volk te kiezen voor zichzelf.

- Hoe wordt in en tijdens het leven van de aartsvaders het wachten op en het verzet tegen de plannen van God zichtbaar?

14. **Hoofdstuk 5** is een kort hoofdstuk over het onderricht (*tora* of *Tora*) van God dat Hij gegeven heeft voorafgaand aan en in het geven van de Tora bij de Sinai.

- Wat maken 5.3 en 5.4 je duidelijk over de betekenis van de Tora voor zowel Israël als voor de niet-Joodse volken? En dus ook voor christenen uit alle volken?
- Wij kennen het spreekwoord 'gelijke monniken, gelijke kappen'. In 5.5 wordt echter het thema van het verschil in onderricht (*tora*) en dus ook het verschil in gevraagde gehoorzaamheid tussen Israël en de volken aan de orde gesteld. Dit thema speelt in het boek een belangrijke rol. Wat is je eerste gevoelsassociatie bij dit onderscheid? Waarin botst het met wat wij meedragen aan eigen(tijdse) ideeën?
- Wat vind je van de laatste zin van hoofdstuk 5? Past deze zin bij hoe wij in de christelijke kerk omgaan met het OT (en dus ook de Tora die daar deel van uit maakt)?
- Is de roeping van Israël en de Tora in ons/jouw denken 'feestkleding die blijvend is'? Waarom wel of niet?

15. **Hoofdstuk 6** tekent de weg van het volk naar de Sinai. Het mag 'de Naam' kennen, dat is het diepste geheim van zegen.

- In 6.8 wordt getekend hoe het volk zijn roeping ontvangt. Op pagina 82 worden de lijnen vanaf de schepping doorgetrokken. Probeer dit perspectief van schepping tot voleinding en de rol van Gods volk daarin eens samen te vatten in eigen woorden.

16. **Hoofdstuk 7** beschrijft de verschillende elementen waaruit de roeping van Israël bestaat. Stuk voor stuk zijn ze kostbaar en een roeping op zichzelf. Alleen als ze samen vervuld worden zal de roeping ten volle geleefd zijn. Daarom is er de noodzaak van gehoorzaamheid, maar uiteindelijk staat God zelf garant voor de vervulling!

- Probeer de verschillende elementen van die ene roeping eens in eigen woorden weer te geven.
- Hoe wordt in de roepingswoorden duidelijk dat de roeping van het volk niet maar bedoeld is om een *middel* te zijn met het oog op de wereld?

De plaats van de priesters in het midden van het priestervolk had een leerbedoeling voor het hele volk. In 7.8 en 7.9 wordt gesteld dat er daarin ook een model aangereikt wordt om meer te begrijpen over het verschil maar ook over de relaties tussen Israël en de volken.

- Waarin helpt het 'priesterschap als verstaansmodel' ons/jou bij het zicht krijgen op de eigen identiteit en speciale plaats van zowel Israël als de volken?

17. **Hoofdstuk 8** laat zien dat de wijding van de priesters voorafgaand aan hun dienst in de tabernakel tevens een model is voor de wijding van het hele priestervolk. Op de 8^e dag waren de priesters klaar voor hun dienst. Het thema van 'de 8^e dag' kent een profetische diepte en opent een blik naar de toekomst.

- In 8.5 wordt ook het thema van 'wachten op de 8^e dag' aan de orde gesteld. Op welke manier kan dat thema helpen bij het lezen van de Bijbel en bij onze eigen verwerking van wat we lezen?

18. Hoofdstuk 9, 10 en 11 beschrijven telkens vanuit een ander perspectief de tocht van Israël onderweg naar de volledige vervulling van de roeping. **Hoofdstuk 9** richt de aandacht op het priestervolk rond de Woning van God.

- Op welke manieren geeft God bij en na de ontmoeting bij Sinai nadere invulling aan de priesterlijke roeping van Israël?
- Welke plaats heeft de opdracht "Wees heilig!" in het geheel van Israëls roeping. En in de Tora?
- Wat maakt de ordening van Israëls kamp duidelijk over Gods ordeningsbedoelingen met de wereld?

19. **Hoofdstuk 10** richt de aandacht op het koninklijke aspect van Israëls roeping.

- Welke verschillende betekenissen zijn er te vinden in de roeping tot een *koninkrijk* van priesters?
- Op welke manier moesten ook Israëls koningen een leermodel zijn?
- Hoe wordt duidelijk dat God zelf de enige garantie als het gaat om het volle en heilige koningschap voor zijn aangezicht?
- David – de 8^e zoon – als beeld van de Messias? Wat kan ‘het model van zijn weg’ nog meer aan boodschap meedragen?

20. **Hoofdstuk 11** laat zien hoe de roeping van Israël van twee kanten bedreigd werd en wordt. Door eigen ongehoorzaamheid en door het verzet van de volken.

- Let er nog eens op hoe de verschillende elementen van Israëls roeping alle door onheiligheid aangetast kunnen worden.
- Wat zijn daarvan de gevolgen (geweest) voor God, zijn volk en de wereld?

21. **Hoofdstuk 12** bepaalt bij de profetische woorden over en de beloofde wegen van God waarlangs Hij Israël met zijn roeping tot zijn volle bestemming zal brengen. Dit hoofdstuk vormt het einde van deel I en besluit de tekening van het canonieke verhaal van Tenach, het eerste deel van de Schrift.

- Waarom blijft het tweezijdige karakter van het verbond zo’n belangrijke rol spelen?
- Op welke manier wil God zelf ervoor zorgen dat de gehoorzaamheid van zijn volk ten volle vervuld zal worden (vgl.12.4)?
- 12.6 en 12.7 bepalen ons bij de ‘knecht als verbond voor het volk’ en bij de gestalte van de Messias. Welke lijnen komen allemaal samen in deze ene-die-samenvatting-van-het-volk is?
- Welke andere heilsdaden van God met betrekking tot zijn volk worden in de Schrift aangeduid?

22. Hoe zou je – aan het ***eind van deel I*** – nu zelf het canonieke verhaal van het eerste deel van de Bijbel kort samenvatten?